

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2017 – 2018

Probă scrisă
Limba și literatura română

Varianta 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul text:

Moș Andrei, un frate al bunicului, era singurul rămas dintre cei vechi. Părea că trăiește într-o lume a lui, o lume apusă, pe care și-o evoca singur în tăcerea odăii bătrâne, între mobilele de sute de ani și între portretele întunecoase ale străbunilor.

În jurul lui, printre noi cei tineri, era o neconținută mirare. Hainele lui străvechi, lustruite și trainice, ciubucul lung și filigenele de cafea, lungile și tăcutele meditații, plimbările singuratice în luncile Siretului, toate, de zeci de ani aceleași, ne puneau încă în uimire.*

Eram și noi acuma, dragă Doamne, cu mustață, intraserăm în lume; cu toate acestea, o sfială ciudată ne cuprindea în fața strămoșului.

Ochii aprigi sub sprâncene cărunte; gura dureros aplecată în colțuri; mustățile albe, mari; durerea veche care-l împresura ca o negură, – toate, întotdeauna, ne făceau să trecem în vârful picioarelor pe lângă dânsul.

La petrecerile de familie nu lua parte decât foarte rar și atunci chema, în povestirile lui, viața altui veac. Mai cu seamă în seri de iarnă, când vânturile aduc în parcuri vuiete de valuri și țipete omenești, glasul lui avea o întunecoasă putere de evocare. Legendele străbune [...] de multe ori ne zguduiau până în adâncuri.

Și multă vreme n-am pătruns taina care-i acoperea trecutul. Târziu, către sfârșitul vieții lui, într-un amurg de vară, bătrânul a povestit o întâmplare din tinerețe, și atunci am priceput totul.

Stăteam în jurul lui, în cerdacul casei, în liniștea ce stăpânea curtea boierească. Înaintea noastră se întindea câmpia Siretului până în asfințitul înflăcărat. Prin livada mare din coasta casei, trecea un susur slab ca de izvor depărtat, și, de departe, din imașurile întinse, veneau murmurele tălângilor.*

Bătrânul vorbea cu glas încet, cu ochii duși, și noi stăteam tăcuți, ca într-o biserică.

— Era odată... începu bătrânul; era odată, măi băieți... o zână... Ce vă spun eu e poveste ca toate poveștile... Era o fată, frumoasă coz. Ședea departe de locurile acestea, și e mult de-atunci! Dar ce frumoasă era, dragii moșului!... Avea doi ochi mari, negri, ca două flori întunecoase; sprâncene codate, sub care fulgerau ochii [...].*

Moșul se opri deodată, își trecu mâna prin părul-i alb ca neaua, își mângâie mustățile tufoase și se lăsă pe speteaza moale a jilțului, cu ochii duși, cu fața plină de un zâmbet foarte dulce și foarte trist [...].*

Moșul începu iar a vorbi, pe când lumina scădea încet-încet. Amurgul se întinse. O lumină trandafirie mai rămăsese deasupra asfințitului; pâcla fumurie umplea șesurile.

Și moșneagul rostea o poveste nespus de tristă. Glasul lui ne pătrundea ca un fior. Seara veni; câteva lumini albe scânteiară sus, pe boltă; gangurile vechi oftară, deșteptate de vântul serii. În jurul bătrânului umblau umbrele trecutului. El le vedea, le urmărea și glasul lui duios povestea durerile de altădată.

Mihail Sadoveanu, *Moșul*

*filigene – cești turcești de cafea neagră, fără toartă

*imaș – pășune

*coz – din cale-afară, foarte

*jilț – scaun înalt cu spetează și brațe

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *ciudată*, *taina*. **4 puncte**
2. Menționează rolul liniei de dialog în secvența: — *Era odată... începu bătrânul*. **4 puncte**
3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din secvențele: *plimbările singuratice* în luncile Siretului și *Ce vă spun eu e poveste ca toate poveștile*. **4 puncte**
4. Transcrie două cuvinte care conțin diftong din secvența: *Glasul lui ne pătrundea ca un fior. Seara veni*. **4 puncte**
5. Formulează, în câte un enunț, două idei principale/secundare din textul dat. **4 puncte**
6. Precizează, într-un enunț, un motiv pentru care povestea lui moș Andrei îi impresionează pe tinerii care îl ascultă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul moș Andrei din textul dat. **16 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale personajului ales, prin valorificarea textului dat;
- să ilustrezi două modalități de caracterizare a personajului ales, prin câte o secvență comentată;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

(36 de puncte)

Citește următorul text:

Despre mintea omului se spune că este cel mai mare aparat de spus povești din lume; uneori chiar este asociată cu un post de radio care emite 24 de ore din 24. Dar majoritatea poveștilor sunt reinterpretări pe care noi le facem în baza unor modele mentale dezvoltate în copilărie, motiv pentru care o minte bine antrenată și flexibilă are nevoie în mod constant de informație proaspătă pentru a evolua conform vârstei și a nu rămâne blocată în același vechi tipar [...].

Este bine de știut pentru orice părinte sau adult care interacționează cu copiii că lectura poate influența în bine comportamentul școlar al copilului mai mult decât o fac alți factori semnificativi, cum ar fi mediul social sau economic. Iar atunci când cei mici ajung să citească din plăcere, în mod constant, aceștia nu doar că vor obține performanțe mai bune la teste, dar vor deține și un vocabular mai bine dezvoltat și vor avea un nivel crescut de cunoștințe generale – aspecte care-l vor ajuta să dezvolte o mai bună imagine de sine și să dețină o mai clară înțelegere asupra lumii. [...]

Cei mai mulți dintre noi știu sau intuiesc că lectura este importantă, dar relativ puțini oameni cunosc schimbările care se produc când citim din plăcere. Aceste beneficii sunt resimțite de ființa umană atât în copilărie, cât și la maturitate și pot fi grupate astfel: se dezvoltă creierul și mintea; se dezvoltă o imagine de sine pozitivă; se facilitează dezvoltarea inteligentei emoționale și relaționale. Acei copii care citesc, adesea, au și bune abilități de ascultare și de interpretare.

Gáspár György, *Cât de importantă este lectura pentru copii*,
www.asociatiacurteaveche.ro

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
 - un factor care influențează comportamentul școlar al copilului;
 - o abilitate pe care copilul și-o dezvoltă prin lectură. **4 puncte**
2. Scrie titlul articolului și sursa din care a fost preluat textul. **4 puncte**
3. Menționează genul și cazul substantivelor subliniate în textul dat. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *Despre mintea omului se spune că este cel mai mare aparat de spus povești din lume; uneori chiar este asociată cu un post de radio care emite 24 de ore din 24.* **4 puncte**
5. Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *Cei mai mulți dintre noi știu sau intuiesc că lectura este importantă, dar relativ puțini oameni cunosc schimbările care se produc când citim din plăcere.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*. **4 puncte**

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută cu familia. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 p.; coerența textului – 2 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 p.; ortografia – 3 p.; punctuația – 3 p.; așezarea corectă a textului în pagină – 1 p.; lizibilitatea – 1p.).